

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/892/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

264/2013. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. október 11-én előterjesztett **panaszát** a 2013. szeptember 18-án – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) *** kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2012. október 11-én a terjesztette elő panaszát a BRFK ** kerületi Rendőrkapitányságon (továbbiakban: kerületi rendőrkapitányság) a vele szemben 2012. október 4-én és 5-én foganatosított rendőri intézkedés miatt és kérte a Testület vizsgálatát.

1) A panaszos először 2012. október 6-án 20 óra 57 perckor fordult panasszal a kerületi rendőrkapitánysághoz, a rendőrkapitányság állampolgári bejelentések fogadására tervezett e-mail címén. A bejelentés a következőket tartalmazza.

Az ügy előzményeként a panaszos beadványában az alábbiakat rögzíti. A panaszos négy kiskorú gyermek édesanyja, férje ápolásra szoruló krónikus beteg, a család súlyos anyagi

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

gondokkal küzd. (Az intézkedés idején E. 17 éves, A. 15 éves, L. 9 éves, J. 7 éves voltak). Egy 2012 májusában történt családi veszekedés alkalmával – melynek tárgya az volt, hogy a panaszos nem engedte el 17 éves lányát a Hajógyári Szigeten található, közismerten rosszhírnévnek örvendő Coronita szórakozóhelyre – a szomszéd kihívta a rendőrséget. Három rendőr érkezett ki a helyszínre, majd a váltásparancsnok is. Négy gyermeke közül a két tinédzser azzal vádolta meg a panaszoszt, hogy alkoholos befolyásoltság alatt nekilökte gyermekét a mikrohullámú sütőnek. A panaszos beadványa szerint mindez nem igaz és erről a kiérkező rendőrök is meggyőződtek, és javaslatot tettek arra, hogy az illetékes Humán Szolgáltató Központ Gyermekjóléti Központjának (továbbiakban: HSZK) készítsen környezettanulmányt. Egy szintén 2012. májusi névtelen bejelentés azzal vádolta meg a panaszoszt és férjét, hogy gyógyszereikre alkoholt fogyasztanak, és ezzel veszélyeztetik gyermekeiket. A panaszos sérelmezi, hogy a családgondozó (K. B. K.) ahelyett, hogy felmérte volna a körülményeket, egy informális telefonbeszélgetés során arra kérte S. I. r. főhadnagy asszonyt, hogy tegyenek feljelentést a kerületi gyámhatóságnál. A panaszos szerint már a rendőri jelentések tartalma is erősen megkérdőjelezhető, mivel „olyan tizenévesekről van szó, akik alkalmi designer drog és joint fogyasztók, és akik képesek hamisan megvádolni szüleiket”. A panaszos döbbenetesnek tartja, hogy a Közrendvédelmi Osztály feljelentést is tett, ezért a családgondozó ellen a panaszos feljelentéssel élt, mivel a környezettanulmányában azzal vádolja a szülőket, hogy „italozó, gyógyszerfogyasztó, esetenként agresszív megnyilvánulásokat mutató életformát folytatnak és ezzel gyermekeiket veszélyeztetik”. A panaszos elmondása szerint ennek a mondatnak annyi az igazságtartalma, hogy férje post. op. TEP. I.u. diagnózissal véglegesített rokkant, míg a panaszos rekurrens depresszióban szenved, ami miatt terápiás gyógyszereket kell szednie élete végéig, azonban „uralja a betegségét”. Ez bizonyítja az is, hogy önként kérte felvételét 2012. szeptember 25-én a főváros egyik kórházába, amelynek idejére segítséget kért férje és két kisebb gyermekük ellátása érdekében.

Mindezek ellenére a gyámhatóság elrendelte a négy gyermek átmeneti otthonba történő ideiglenes helyezését, amelyet október 4-én, hazatérésének napján foganatosított a rendőrség 3 gyermekével szemben, mely során „a rendőrség a déli órákban embertelen, kegyetlen és etikátlan módon elhurcolta őket a TEGYESZ-be (Budapest Főváros Önkormányzatának Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat)”. A panaszos negyedik, 15 éves A. lánya esti hazaérkezése után önként vette fel a kapcsolatot a rendőrséggel és a kiérkező három járőr nem vitte el, mert meggyőződött arról, hogy a lány családból való kiemelése nem indokolt. A panaszos másnap, 2012. október 5-én feljelentést tett HSZK ellen gyermekeinek – a panaszos álláspontja szerint – jogszerűtlen elvitele miatt, illetve fellebbezést nyújtott be a kerületi önkormányzatnál a gyermekek átmeneti elhelyezése miatt. A panaszos kifogásolja, hogy a rendőrök az előző nap történetektől függetlenül ismét megjelentek lakásukon, arrogáns és fölényes stílusban beszélve, kérés és kérdés nélkül körbejárták a lakást, majd az esti órákban visszatértek és elvitték a negyedik gyermeket is. A panaszos szerint „én csak parancsot teljesítek mentegetőzés a vérkorszakra emlékeztet és a jogkövető állampolgárok jogainak súlyos csorbítását jelenti, hogy a szülők és gyermekek érzelmeivel és jogaival szórakoznak”. A panaszos nem érti, hogy miért fogtak össze ellene az egyes hivatalok, ők becsületes állampolgárok, a „bűnük” annyi, hogy férjével betegek és igen kevés pénzből kénytelenek élni. A panaszos álláspontja szerint a HSZK, a kerületi rendőrkapitányság és az önkormányzat „összejátszanak egymással ellene, túl erős közöttük a szimbiózis, ami szinte korrupcióba hajlik”. Ennek alátámasztására a történetek előzményeként a panaszos előadta, hogy 2012. július 14-én két rendőr órakon át információt gyűjtött róluk a társasházban, arra való hivatkozással, hogy a férje 2006-ban fel akarta robbantani a házat és önmagát, azonban már akkor is kiderült, hogy az információ hamis volt és semmilyen eljárás nem indult a panaszos

férjével szemben. A panaszos szerint a nyári adatgyűjtés – melynek háttérében a gyámhatóság és a HSZK állt – is azt a célt szolgálta, hogy rendőrség információkat gyűjtsön a családjuk helyzetéről. A panaszos beadványát úgy zárta, hogy vissza akarja kapni a gyermekeit, és magyarázatot kér arra vonatkozóan, hogy a kerületi rendőrkapitányság miért folyik bele olyan dolgokba, amihez semmi köze.

2) A kerületi rendőrkapitányság a panasszal együtt az alábbi dokumentumokat is megküldte.

a) A panaszos kézzel írott „Észrevétel” elnevezésű dokumentuma, melyet 2012. október 5-én látott el aláírásával.

A panaszos 2012. október 5-én meglátogatta a jogtalanul elvett gyermekeit az átmeneti otthonban, amikor a panaszos férje felhívta őt telefonon azzal, hogy három rendőr jelent meg a lakásukon azzal az indoklással, hogy a gyámhatóság kérésére jelentek meg és kényszerűen elkezdtek a lakásukat körbejárni: benéztek az ágy alá, szekrényeket nyitogattak. Miközben távoztak, utasították a panaszos férjét (már a lépcsőházban), hogy rakjon rendet és takarítsanak ki. A panaszos szerint döbbenetes, hogy a rendőrség a gyámhatóság megbízásából vizsgálódjon a lakás higiéniés viszonyait illetően. A panaszos kifejti továbbá, hogy a hatóságok előtt ismert volt a tény, mely szerint ő 10 napig kórházban kezeltette magát, arra érkezett haza, hogy 3 gyermekét éppen az ő távolléte miatt elviszik, ezért sem ideje, sem energiája nem volt nagytakarítás végezni, beteg férje és tizenéves lányai pedig nem voltak abban a helyzetben, hogy a lakásban minden „csillogjon és ragyogjon”. Összességében a panaszos kifogásolja a rendőrség fölényes fellépését és értetlenül áll előtte.

b) A panaszos a kerületi rendőrkapitányság kijelölt előadójának címzett e-mailjében kérte, hogy az ügyükben keletkezett valamennyi irat továbbításával a Testület folytassa le a vizsgálatot. A panaszos levelében külön kiemelte, hogy küldjék meg a Testület részére azt az e-mailt, amelyet K. B. K. családgondozó május 25-én küldött S. I. r. hadnagynak, mert ebből világosan kiderül, hogy a rendőrség „magától nem intézkedett volna”, csak a családgondozó kérése alapján fordultak a gyámhatósághoz. A panaszos sérelmezi, hogy Anna lánya október 4-én önként felhívta a rendőrséget és a kitérő rendőrök nem vitték el az otthonba, azonban másnap ezt mégis megtették, ráadásul egy olyan gyámhatósági határozat alapján, amelyben az a nyilvánvaló hazugság szerepelt, hogy a lányt előző nap nem találták otthon. A panaszos számára ez a tény, valamint a rendőrség július 14-ei faggatózása is azt bizonyítja, hogy a rendőrség együttműködik a HSZK-tal. A panaszos sérelmezi, hogy annak ellenére, hogy családjának valamennyi tagja becsületes, sem szabálysértést, sem bűncselekményt nem követtek el, mégis „ezeket kellett elszenvedniük” a rendőrségtől.

II.

A Testület 2012. július 11-én kelt levelében felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitánysághoz és kérte az intézkedéssel összefüggésben keletkezett rendőrségi dokumentumok, valamint a Testület által feltett kérdésekre vonatkozó rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A BRFK Hivatalának vezetője 2012. október 26-án tájékoztatta a panaszost a bejelentésével kapcsolatos vizsgálat lehetséges irányairól, a Testület eljárásáról, illetve a saját hatáskörben történő, közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) alapján lefolytatott eljárásról. A panaszos a kijelölt előadónak címzett elektronikus levelében úgy nyilatkozott, hogy a bejelentésével kapcsolatban a Testület vizsgálatát kéri.

2) A kerületi rendőrkapitányság vezetője 2012. október 12-én kelt végzésében rendelkezett a rendőri intézkedés tárgyában benyújtott panasz ügyében indult eljárás – a Testület állásfoglalásának kialakításig történő – felfüggesztéséről.

3) Megküldésre került a Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály vezetőjének – mint a jegyző nevében eljáró elsőfokú gyámhatóság – 2012. szeptember 4. napján kelt, a panaszos kiskorú gyermekeinek védelembe vételét elrendelő határozata. A határozat családgondozásra HSZK családgondozóját – *K. B. K.-t* – jelölte ki. A határozat indoklása szerint a kerületi rendőrkapitányság jelzése alapján hivatalból indult eljárás az elsőfokú gyámhatóság előtt, mivel 2012. május 13-án a szomszédok kihívták a rendőrséget a panaszos lakására az ott hallható hangos veszekedés miatt. A szülők a kiérkező járőröknek elmondták, hogy egy kicsit italoztak, majd összevesztek, de a szóváltáson kívül fizikai bántalmazás nem történt. A szülők mellett a lakásban tartózkodott a négy kiskorú gyermeke is. Az eljáró rendőr a két idősebbik gyereket meghallgatta az eset kapcsán, akik elmondták, hogy a szülők italoztak, majd hangos szóváltásba keveredtek az édesanyjával, aki *E.-t* a mikrohullámú sütőnek lökte a veszekedés közben. Testvére (*A.*) elmondta, hogy a szüleik időnként – havonta egy-két alkalommal – alkoholt fogyasztanak, most is ez történt, amelynek következtében a nővérét az édesanyja valóban meglökte. Sérülés nem volt látható a gyermekén.

Az indoklás tartalmazza azt is, hogy 2012. május 18-án a kerületi rendőrkapitányságon megjelent egy személy – aki nem kívánta magát nyilvánosan megnevezni – , akinek elmondása szerint 2012. május 15-én a panaszos az esti órákban gyógyszerére alkoholt fogyasztott, rosszul lett, ezért az édesapa utasítására a legidősebb lány mentőt hívott. A panaszost kórházba szállították, ahonnan másnap kiengedték. Az eljárás során a zárójelentés beszerzése céljából a gyámhatóság megkereste a kórház Toxikológiai Osztályát. A kórház által megküldött zárójelentés szerint a panaszos a terápiásan szedett gyógyszere mellett alkoholt fogyasztott, feszültség csökkentése céljából.

A határozat indoklása kitér arra, hogy a család nehéz anyagi körülmények között él, adósságaik halmozódnak, hitelüket törleszteni nem tudják. A családsegítő szolgálat tájékoztatása szerint a család adósság kezelési támogatásban részesül, azonban jelentős összegű közös költség és közműtartozást halmoztak fel. A családdal való együttműködést nehézkesnek jellemezte a családszolgálat, a lakás rendezetlen, nem takarítanak rendszeresen, a holmik zsákokban állnak. Ezen túlmenően az egyes intézmények (óvoda, iskola) jellemzést adtak a négy gyermekről, az intézmény és a szülők kapcsolatáról, azonban ezen részek ismertetésétől a Testület eltekint.

Az ügyben a gyámhatóság tárgyalást tűzött ki, amelyen a panaszos és a két idősebb gyermek a szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. (Az egy nappal korábban benyújtott igazolási kérelmet a jegyző – arra való hivatkozással, hogy nem alapos okkal történt – elutasította.)

Az ügyben tartott újabb tárgyaláson a panaszos, a két idősebb gyermek, a családgondozó, valamint az egyik gyermek osztályfőnöke is jelen volt. A családgondozó a jegyzőkönyvi nyilatkozatában a kiskorúak védelembe vételére és a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására tett javaslatát fenntartotta. (A tárgyalás részleteinek ismertetésétől a Testület szintén eltekint.)

A határozat a kiskorúak védelembe vétele mellett a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról, ennek érdekében eseti gondok kirendeléséről is rendelkezett.

A határozat fellebbezés hiányában 2012. szeptember 28-án emelkedett jogerőre.

4) Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály vezetőjének – mint a jegyző nevében eljáró elsőfokú gyámhatóság – 2012. október 3. napján kelt *** számú határozata a panaszos kiskorú gyermekeinek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött.

A családgondozó a panaszos kiskorú gyermekeinek ideiglenes hatályú elhelyezésére tett javaslatot, mivel tudomására jutott, hogy az édesanyát 2012. szeptember 25-e óta az egyik fővárosi Kórház Pszichiátriai Osztályán kezelik. A kórház szociális munkása arról tájékoztatta a családgondozót, hogy a fenti időpontban mentő szállította be az édesanyát, jelenleg depresszióval kezelik a nyílt részlegen, azonban a kórházból való távozás időpontjáról nem tudott információval szolgálni. Ezt követően 2012. október 1-jén a családgondozó arról szerzett tudomást, hogy a legidősebb gyerek megszökött otthonról 2012. szeptember 28-án, erről az édesapa értesítette a rendőrséget másnap. Az édesanya kórházi tartózkodása alatt az édesapa gondoskodik a gyermekekről, aki maga is ápolásra szorul. A család nehéz helyzetéről több jelzés is érkezett a szakember felé, az egyik névtelen jelzésben az édesanya szuicid hajlamáról számolt be. A család helyzete szeptemberben annyira kilátástalanná vált, hogy az édesanya az egyik iskolai szülőtárstól kért segítséget a legalapvetőbb élelmiszerek megvásárlása érdekében. A családgondozó beszámolója szerint a családgondozás nem tud megvalósulni, mert az együttműködés lehetetlen.

A fent leírt körülmények miatt a családgondozó a négy kiskorú gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére tett javaslatot, mivel a gyermekek nevelése és gondozása nem megoldott.

A határozat záradéka szerint a határozatot az édesapa 2012. október 4-én átvette, aláírását azonban megtagadta.

5) A kerületi rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának állományába tartozó D. B. r. törzsőrmester 2012. október 4-én kelt jelentése a következőkről számol be.

2012. október 4-én 17 óra 15 perckor a r. törzsőrmester Cs. E. ügyeletes utasítására megjelent az ügyfélváróban, ahol köztisztviselők várakoztak, rendőri intézkedést kérve.

A két köztisztviselő – P. K., valamint A. L. Z. – meghallgatása során elmondta, hogy a mai napon a panaszos 3 kiskorú gyermekét elhelyezték a Budapest Főváros Önkormányzata Területi Gyermekvédelmi Szolgálatának Átmeneti Otthonában (továbbiakban: fővárosi gyermekotthon), a kerületi jegyző *** számú határozata alapján. A negyedik kiskorú

gyermeket – O. A.-t – elhelyezni nem tudták, mivel a gyermek tartózkodási helye ismeretlen, ezért a kiskorú állandó lakcímének rendőri ellenőrzését kérték.

A. r. törzsőrmester és társa, T. R. r. törzssászlós megjelentek a panaszos lakcíme alatt, ahol a szülők nyitottak ajtót, és arról tájékoztatták őket, hogy a gyermekeik elhelyezéséről tudomásuk van, de O. A. tartózkodási helyét nem tudják. A szülők kérdésre elmondták, hogy a lányuk életvitelszerűen él ezen a címen, azonban reggel 7 óra óta nem látták, akkor iskolába indult testvéreivel. A szülők beengedték a lakásba a r. törzsőrmestert, aki meggyőződött arról, hogy a gyermek nincs a lakásban. Ezt követően az édesanya telefonon felvette a kapcsolatot a lányával, aki a tartózkodási helyét ugyan nem adta meg, csak annyit közölt, hogy egy barátnőjénél van, nemsokára hazaindul. A család részére A. r. őrmester átadta a kerületi rendőrkapitányság címét és telefonszámát azzal, hogy amint hazaér a lányuk, értesítsék az ügyeletet.

6) K. L. r. törzssászlós 2012. október 5-én kelt jelentése a 2012. október 4-én 21 órakor – K. J. r. főtörzssászlós szolgálati parancsnok jelenlétében – lefolytatott intézkedésről az alábbiakat tartalmazza.

A jelentés az ügy előzményeként tartalmazza az 5) pontban ismertetett intézkedés történetét.

Miután A. r. törzssászlós megjelent a panaszos lakcímen, az édesanya és az édesapa fogadta őt. A r. törzssászlós kérdésére elmondták, hogy a panaszos a mai napon jött ki a kórházból, amikor az egyik lánya sírva hívta fel, hogy a gyámhatóság elviszi őket a fővárosi gyermekotthonba. A gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezéséről kaptak egy határozatot.

A helyszínen A r. törzssászlós megállapította, hogy a lakásban tartózkodik a keresett személy, ezért telefonon egyeztetett a Közrendvédelmi Osztály vezetőjével, az ügyeletes tiszttel. Az ügyeletes tiszt felvette a kapcsolatot a vezető ügyeletessel, a Bűnügyi Osztály vezetőjével.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség felé hivatalos megkeresés nem érkezett a gyámhivataltól, valamint arra a tényre, hogy a helyszínen megállapítható volt, hogy O. A. nincs közvetlen veszélyben, vagy súlyos veszélyeztetettségnek kitéve (a lakásban volt áram, víz és élelem), a vezetőkkel történt egyeztetést követően A r. törzssászlós távozott a helyszínről.

7) K. L. r. törzssászlós 2013. január 22-én kelt jelentése a 2012. október 4-ei intézkedésre vonatkozó jelentését a következőkkel egészítette ki.

A panaszos lakcímen történő, 21 óra körüli intézkedésre azért került sor, mert az ott élő 4 kiskorú gyermekből hármat a gyámhatóság ideiglenesen elhelyezett fővárosi gyermekotthonban, a negyedik gyermek esetén azonban nem jártak sikerrel. A r. törzssászlós tudomása szerint a 3 gyermeket a gyámhatóság munkatársai az iskolából vitték el, és mivel O.A. nem tartózkodott ott, valószínűsítették, hogy otthon tartózkodhat.

A foganatosított intézkedésre azért került sor, hogy megállapítást nyerjen O. A. tartózkodási helye. Az intézkedéskor jelen volt K. J. r. főtörzssászlós is.

8) Megküldésre került a kerületi rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályvezetőnek címzett, Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály vezetőjének – mint a jegyző nevében eljáró elsőfokú gyámhatóság – 2012. október 5. napján kelt *** számú határozata, amelyben a 2012. október 3-án kelt ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló döntés haladéktalan végrehajtását kéri a hatóság, O. A. tekintetében. A tájékoztatás kitér arra, hogy három kiskorú gyermek esetében a gondozási helyre történő szállítás már megtörtént, a negyedik gyermek esetében hiúsult meg az elszállítás. A megkereséshez mellékeltek a 4) pontban már ismertetett határozatot.

9) U. Á. r. törzsőrmester, valamint H. M. r. őrmester 2012. október 5-én kelt jelentése a következőket tartalmazza.

2012. október 5-én a szolgálatuk teljesítése során – L. Z. r. törzsőrszázlós szolgálat irányító parancsnokkal együtt – a Közrendvédelmi Osztály vezetőjének utasítására 16 óra 35 perckor megjelent a panaszos lakcímén, mivel a gyámhatóság elrendelte O. A. fővárosi gyermekotthonba történő szállítását.

A fenti címen a panaszos férje, O. Gy. nyitott ajtót, aki a rendőrök kérdésére elmondta, hogy a lánya még iskolában van. A férfi engedélyével a lakásba beléptek és körülnéztek, a lány valóban nem tartózkodott otthon. A lakás elhanyagolt, piszkos volt, láthatóan nagy volt a rendetlenség. A panaszos férje azt is elmondta, hogy a lánya iskola után még csavarogni szokott, csak 17 óra után várható haza. A lakásból 16 óra 45 perckor távoztak.

A jelentés azzal zárul, hogy az ügyirat az éjszakai szolgálat irányító parancsnoknak került átadásra, a későbbiekben ő intézkedik a lány felkutatásáról.

10) Megküldésre került a 2012. október 5-én kelt, K. K. r. őrmester és P. B. r. zászlós által aláírt, biztosítási intézkedés végrehajtásáról szóló jelentés. Az intézkedéskor jelen volt továbbá K. M. r. hadnagy szolgálati irányító parancsnok is.

A jelentés szerint a fenti napon, 21 óra 10 perckor O. A. –val szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatás, 37. § b) és d) pontja alapján biztonsági intézkedés, valamint az Rtv. 39. § (1) bekezdés e) pontja alapján végrehajtás eljárásban lefolytatása céljából történő intézkedés került alkalmazásra. Az intézkedés során kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor.

A helyszínre érkezve O. A. édesapja és édesanyja nyitottak ajtót, és elmondták, hogy lányuk otthon tartózkodik. Ezt követően K. K. r. őrmester közölte, hogy Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztályáról M.P. osztályvezető a *** ügyiratszámú határozaton kérte a rendőrségtől O. A. fővárosi gyermekotthonba történő szállítását. Ezt a tájékoztatást a szülők tudomásul vették, a határozat egy példányát átadták részükre.

A jelentés azzal zárul, hogy O.A.-t 23 óra 5 perckor panasz-és sérülésmentesen átadták a fenti címen K. I.-nek, a gyermekotthon egy dolgozójának.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a fenti intézkedés jogszerű és szakszerű és arányos volt.

11) K. K. r. őrmester 2013. január 21-én kelt jelentése a Testület által feltett kérdésekre válaszolva az alábbiakkal egészítette ki 2012. október 5-ei intézkedésre vonatkozó jelentését.

A helyszínen a három rendőr mellett nem volt jelen más hatóság képviselője, a család részéről a szülők és O. A. lányuk volt ott. A lakásba a panaszos férje engedte be őket, de csak az előtérig mentek be. A lakás átvizsgálására nem került sor, mivel az nem volt indokolt. A r. főtörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy semmilyen hatóság nem kérte fel őket arra, hogy a lakás higiéniai viszonyait vizsgálják, vagy véleményezzék, az intézkedés során nem is hajtottak végre ilyen jellegű lépéseket.

A helyszínen ismertették a panaszosnak és férjének Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály vezetőjének – mint a jegyző nevében eljáró elsőfokú gyámhatóság – 2012. október 5. napján kelt IV-*** számú határozatának tartalmát, a határozat egy példányát átadták, továbbá közölték velük, hogy a lányukat pontosan hová szállítják.

12) Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály vezetőjének – mint a jegyző nevében eljáró elsőfokú gyámhatóság – 2012. október 8. napján kelt *** számú határozata a panaszos négy kiskorú gyermekének 2012. szeptember 4-én elrendelt védelemben vételének, valamint a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának megszüntetéséről rendelkezett.

A határozat indoklása szerint mivel a gyámhatóság 2012. október 3-án a kiskorú gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntött, a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései értelmében a védelemben vétel megszüntetéséről döntött.

III.

1) a) A Testület a panaszeljárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiekből következik, hogy a Testület nem vizsgálhatja a gyámhatóság által elrendelt védelembé vételt, illetve ideiglenes elhelyezés elrendelésének megalapozottságát és jogszerűségét, valamint nem foglalkozhat a panaszos családgondozóra vonatkozó kifogásaival. Úgyszintén nem vizsgálta a Testület a panasz azon részét, amely a három kiskorú gyermekének elhelyezését érintette, mivel az iratokból egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedést nem a rendőrség, hanem a gyámhatóság foganatosította.

A panaszos azt is kifogásolta, hogy a rendőrség 2012 májusában – amikor a családi veszekedés történt – magától nem járt volna el az ügyben, hanem a „családgondozó nyomására intézkedtek a gyámhatóság felé”, illetve a házukban nyomozást és adatgyűjtést folytattak a májusi eset után, 2012 júliusában. A Testület a fentebb ismertetett hatásköri rendelkezések értelmében a panaszbeadványnak azon részét nem vizsgálhatja, amelyek a rendőrség nyomozással kapcsolatos munkáját érintik, mert ezekre nem az Rtv., hanem a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései az irányadók. Ugyanakkor ezzel kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy a rendőrségnek Gyvt. 17. §- alapján – az ott felsorolt intézmények és személyek mellett – amennyiben alaptevékenységük végzése során gyermek veszélyeztetettségét észlelik, kötelesek jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgálatnál, illetve a gyermek bántalmazása illetve súlyos elhanyagolása, vagy más súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel egyébként bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát állapította meg.

b) Ezt követően a Testület azt vizsgálta, hogy a panasz valamennyi részét az arra jogosult terjesztette elő. Az Rtv. imént idézett 92. §-ának (1) bekezdése alapján panasz előterjesztésére az a személy jogosult, akinek alapvető jogai az intézkedés, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazása során sérültek. A panaszos sérelmezte beadványában, hogy 2012. október 5-én délután, amikor ő épp látogatóban volt három gyermekénél az átmeneti gyermekotthonban, a lakásukra kiérkező rendőrök – miután ellenőrizték, hogy otthon tartózkodik-e negyedik kiskorú gyermekük – a férjének távozásukkor odavetették, hogy rendet kéne tenni, illetve ki kéne takarítani a lakásban. Tekintettel arra, hogy a panaszos férjével szemben foganatosított intézkedés, és a rendőrök állítólagos megjegyzése csak a jelenlevő férjre nézve lehetett bántó és sértő, az a panaszos alapvető jogát nem érintette. Ezen sérelem miatt a panaszos férje lett volna jogosult panasszal élni a fenti rendelkezések alapján. Mindezek alapján a Testület kizárólag a panaszost érintő rendőri fellépésre vonatkozóan folytatta le a vizsgálatát.

A panaszbeadvány a panaszos férjére vonatkozó részei tekintetében tehát a Testület megállapította, hogy a beadványt nem a jogosult terjesztette elő.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a

vizsgálat tárgyává tette a rendőrség a panaszos negyedik gyermekével kapcsolatos intézkedését.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye VI. cikkben foglalt magán- és családi élet és otthonának tiszteletben tartásához fűződő alapvető jogát, valamint érintette XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, a következők szerint.

2) A panaszos elsődlegesen azt sérelmezte, hogy a rendőrség együttműködött a gyámhatósággal gyermekeinek elvételét célzó intézkedés(ek) végrehajtásában, olyan dolgokba ártotta magát, amelyhez semmi közük nincsen.

A rendőrségi iratokból megállapítható volt, hogy 2012. október 4-én 17 óra 15 perckor a kerületi rendőrkapitányság várójában két köztisztviselő várakozott, akik rendőri intézkedést kértek, mivel a gyámhatóság a panaszos négy kiskorú gyermekének ideiglenes hatályú elhelyezéséről határozott: három gyermek elhelyezése aznap megtörtént, azonban a negyedik gyermek tartózkodási helye ismeretlen volt, ezért kérték a kiskorú lakcímének rendőri ellenőrzését. A gyámhatóság munkatársai az ideiglenes elhelyezésről hozott határozatot bemutatták a rendőröknek. A rendőrök megjelentek a panaszos lakcímén, ahol a szülők arról tájékoztatták a rendőröket, hogy gyermekük életvitelszerűen a lakásban velük él, az ideiglenes elhelyezésükről tudomásuk van, azonban a gyermek tartózkodási helyét nem ismerik. A rendőrök miután meggyőződtek arról, hogy a gyermek valóban nincs a lakásban, meghagyták a szülőknek a kerületi rendőrkapitányság elérhetőségét azzal, hogy azonnal jelentkezzenek, amint lányuk hazaér.

A rendőrség más eljárásban való közreműködéséről az Rtv. 2. § (2) bekezdése rendelkezik. Az előbbi szerint a rendőrség feladatának ellátása során a) együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel; b) segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához; c) támogatja a helyi önkormányzatoknak és az állampolgárok közösségeinek a közbiztonság javítására irányuló önkéntes tevékenységét.

A Szolgálati Szabályzat 37. § -a rendelkezik a végrehajtási eljárásban történő rendőri közreműködésről. Az (1) bekezdés szerint az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az állami és a helyi önkormányzati szervek által foganatosított végrehajtási eljárásban részt vevő személyek biztonsága megóvásához segítséget nyújt, valamint a végrehajtási eljárásban alkalmazható helyszíni kényszercselekményeknek való ellenszegülést megszünteti, továbbá – ha a végrehajtási kényszercselekményre feljogosított az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv közreműködését kéri – végrehajtja a bíróság intézkedésében meghatározott adós személye elleni kényszercselekményt. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a rendőrt az erre irányuló kérelem alapján az illetékes rendőrkapitányság vezetője rendeli ki, sürgős esetben a végrehajtási cselekményt foganatosító szóbeli kérésére is. A rendőr a végrehajtás helyszínén a közreműködést kérő intézkedése alapján működik közre. Sürgős kirendelés esetén a rendőrkapitányság vezetője legalább kétfős járőrt vezényel ki, amelynek vezetőjét a parancsnoki állományból jelöli ki.

A rendőrség a sérelmezett esemény(ek)nél tehát társhatóságként volt jelen az Rtv. 2. § (2) alapján. A Testület utal rá, hogy hatásköri szabályai értelmében gyermekek ideiglenes

átmeneti otthonba történő elhelyezésének jogszerűségének a vizsgálatára nem jogosult, az ugyanakkor kétséget kizáróan megállapítható, hogy az Rtv. fentebb hivatkozott szakasza alapján a gyámhatóság munkatársai jogszerűen kérhették a rendőrség közreműködését az intézkedés eredményes lefolytatása érdekében. A helyszínen a rendőrök a gyámhatóság előzetes kérésének megfelelően voltak kötelesek az intézkedés eredményes lebonyolítása érdekében közreműködni.

A Testület megállapítása szerint a gyámhatóság által kért lakcím rendőri ellenőrzése a szóban forgó esetben olyan sürgős végrehajtási cselekmény – különös tekintettel a kiskorúak káros környezetből való mielőbbi biztonságos kiemelése miatt –, amely az eljárás ezen szakaszában nélkülözhetetlen volt. A Testület ezen megállapításánál figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ára, amely kimondja, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület a fentiekben kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában jártak el a panaszos lakásán a rendőrök, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának megsértését nem valósították meg.

3) A Testület ezt követően a rendőrök 2012. október 5-én 21 óra 10 perckor fogatosított intézkedését vizsgálta.

A beadvány szerint a rendőrség érthetetlen módon 2012. október 5-én újra megjelent a negyedik gyermekéért, annak ellenére, hogy miután lánya előző este hazaérkezett, önként felhívta a rendőrséget, majd a kiérkező járőrök meggyőződtek arról, hogy a lány családból való kiemelése nem indokolt.

A rendőrségi iratok alapján az intézkedő rendőrök 2012. október 5-én 21 óra 10 perckor megjelentek a panaszos lakcímén a gyámhatóság határozatának végrehajtásában való közreműködés miatt. Ennek során közölték a szülőkkel a gyámhatóság határozatát, valamint át is adtak egy példányt belőle. Ezt a szülők tudomásul vették. A szülőket tájékoztatták arról is, hogy pontosan melyik intézménybe szállítják lányukat. A jelentés az intézkedés jogalapját az Rtv. 39. § (1) bekezdés d) pontját, valamint az Rtv. 37. § b) és d) pontját jelölték meg.

Az Rtv. 39. §-a tartalmazza a magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen történő intézkedés szabályait, melyek a következők.

„39. § (1) A rendőr magánlakásba bebocsátás vagy hatósági határozat nélkül nem léphet be, illetve nem hatolhat be, kivéve

- a) segélyhívás esetén vagy öngyilkosság megakadályozása céljából;
- b) bűncselekmény elkövetésének megakadályozása, megszakítása, vagy a bűncselekmény elkövetőjének vagy gyanúsítottjának elfogása és előállítása céljából;
- c) közveszély, továbbá az életet vagy testi épséget fenyegető közvetlen veszély elhárítása, illetőleg az ilyen veszélyben lévők kimentése érdekében;
- d) rendkívüli vagy tisztázatlan okból bekövetkezett halálesettel kapcsolatos intézkedés megtételére;
- e) végrehajtási eljárás lefolytatása céljából, ha az abban való közreműködés — jogszabály alapján — a rendőrség számára kötelező;

f) az elővezetés végrehajtása érdekében;
g)

h) a szabálysértést felszólítás ellenére folytató személy előállítása céljából;

i) személy- és létesítménybiztosítási intézkedés [46. § (1) bekezdés c) pont] végrehajtására;

j) ha az előállítás a törvényben meghatározott egyéb okból szükséges.

(2) A végrehajtási eljárásban a rendőr kirendelésének törvényességeért a végrehajtást elrendelő szerv vezetője a felelős.”

Az Rtv. 37. §-a rendelkezik a biztonsági intézkedés szabályairól.

„37. § A rendőr az önveszélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében

a) megteszi a veszélyhelyzet elhárításához, megszüntetéséhez haladéktalanul szükséges, a feladatkörébe tartozó intézkedéseket;

b) intézkedik az önmagát vagy mást veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállíttatásában;

c) intézkedik az öngyilkosság lehetőség szerinti megakadályozására;

d) közterületen vagy nyilvános helyen — ha az élet vagy a testi épség védelme megkívánja — intézkedik a magatehetetlen, önkívületben lévő, illetve erősen ittas vagy bódult személynek a lakására vagy kijózanító állomásra, egészségügyi intézetbe kíséréséről, illetőleg szállíttatásáról;

e) területet lezárhat, és megakadályozhatja, hogy oda bárki belépjen vagy onnan távozzék, illetőleg az ott tartózkodókat távozásra kötelezheti.”

Jelen állásfoglalás újfent hivatkozik Budapest Főváros ** kerületi önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztály *** ügyiratszámú határozatára (amelyben az osztályvezető hivatalosan, írásban is kérte a rendőrségtől a fent említett ideiglenes hatályú elhelyezésről szóló határozat végrehajtását), amely kötelezettséget teremtett a rendőrség oldalán a negyedik gyermek gyermekotthonba történő elhelyezését illetően. A Testület itt kívánja megjegyezni, hogy azon tény, hogy a panaszos szerint a rendőrség előző nap arról győződött meg, hogy a gyermek családból való kiemelése nem indokolt, jelen intézkedésnél nem bír relevanciával. Egyrésztől azért nem, mert a rendőrség nem jogosult felülbírálni egy másik hatóság által hozott határozat tartalmát, másrésztől azért nem, mert a panaszos által említett intézkedés során a kiérkező járőrök a vezetőikkel történő egyeztetés során megállapították, hogy a megkeresés tárgya a lány lakcímének ellenőrzése volt. Az eljárás azon szakaszában még nem történt hivatalos és írásos megkeresés a gyámhatóság részéről a rendőrség felé a kiskorú gyermek gyermekotthonba történő szállítására, ezért a rendőrök távoztak, miután az Rtv 2. § -ából – amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait – levezethető általános jogvédelmi kötelezettségük teljesítése során meggyőződtek arról, hogy a lakásban van áram és víz, valamint élelem; azaz a rendőrök megállapították, hogy a gyermek nincs közvetlen fenyegető vészhelyzetben, amely megalapozta volna a rendőrség azonnali közbelépését.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség az intézkedést gyámhatósági határozat alapján az azt kibocsátó szerv kérésére hajtotta végre, a Testület megállapította, hogy a negyedik kiskorú gyermekének ideiglenes gyermekotthonba történő szállítással nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és a magán- és családi élet és otthonának tiszteletben tartásához fűződő alapvető joga.

IV.

Mindezekre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2013. szeptember 18.

Dr. Kozma Ákos
testületi tag (elnökhelyettes)

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET